

Motion till riksdagen 2024/25:1964

av **Margareta Cederfelt (M)**

Förbättrad psykisk hälsa för transpersoner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för att bistå transpersoners psykiska hälsa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lagen om könsfastställelse är sedan några år moderniserad, men den kan utvecklas ytterligare. Det tidigare kravet på sterilisering är nu borta ur lagstiftningen. I syfte att stärka transpersoners ställning i samhället finns det dock fortfarande åtskilliga områden att utveckla.

De förändringar som görs kring lagen om könsfastställelse öppnar på fler sätt för transpersoner att bli föräldrar. Det är glädjande men kan även leda till en del juridisk komplexitet runt föräldraskapet. Det är därför rimligt att genomföra en översyn av lagar på området med sikte på att lösa situationer som kan uppkomma. Föräldraskapspresumtionen kan till exempel vara könsneutral och i lagens mening kan det vara rimligt att enbart förhålla sig till att barn har föräldrar.

Många transpersoner har försämrad psykisk hälsa och lågt självförtroende. Detta är viktigt att uppmärksamma, och det mer än vid Transgender Day of Remembrance. I undersökningar om transpersoners hälsotillstånd står ofta att läsa om att så många som upp mot femtio procent har övervägt att begå suicid. Sämst mår unga transpersoner.

Hbtqi-personer och inte minst transpersoner löper risk att utsättas för diskriminering. Ofta sker diskrimineringen på grund av okunskap. Vi behöver därför öka kunskapen om transpersoner och deras villkor i samhället. Detta är inte minst viktigt i skolan och i vården. Unga transpersoner måste kunna vara sig själva i skolan. Transpersoners hälsa och de problem de kan möta i vården måste tas på allvar och vården ge ett bra och mänskligt bemötande.

Oron för att bli kallad vid fel kön är vanligt förekommande hos transpersoner och kan bidra till att många därför drar sig för att söka vård även för lättare åkommor.

Denna oro är minst sagt berättigad och sträcker sig tyvärr även utanför vården så som exempelvis klassrum och arbetsplatser. En så enkel sak som rätt pronomen kan bidra till en generellt bättre hälsa hos transpersoner.

Även rädslan för att bli kallad för fel namn är en vanlig orsak till att många transpersoner undviker de sammanhang där de löper risk för att bli benämnda vid fel tilltalsnamn. Givet tidigare nämnda faktorer kan konsekvenserna bli förödande för individen då denne kanske inte deltar aktivt i t.ex. undervisning eller har svårt att känna sig trygg på sin arbetsplats.

Sverige behöver ett generellt ”translyft”. Vården måste skilja på vad som är juridiskt, medicinskt och socialt kön. Det sociala könet och tilltalsnamnet måste få vara självdefinierat och respekteras. Ökad kunskap om transpersoner behöver också finnas i skolan och på arbetsplatser. Ingen person skall behöva diskrimineras på grund av sexuell identitet.

Åtgärder som skulle kunna förbättra situationen för transpersoner skulle kunna vara att införa en könsneutral föräldraskapspresumtion, att öka kunskaper kring transpersoners situation och villkor i skolan och vården, att prioritera frågor om transpersoners hälsa högre och att sjukvården gör en tydligare skillnad på socialt och medicinskt kön. Målsättningen måste vara att transpersoner inte skall uppleva sig diskriminerade på grund av sitt sociala kön.

Margareta Cederfelt (M)